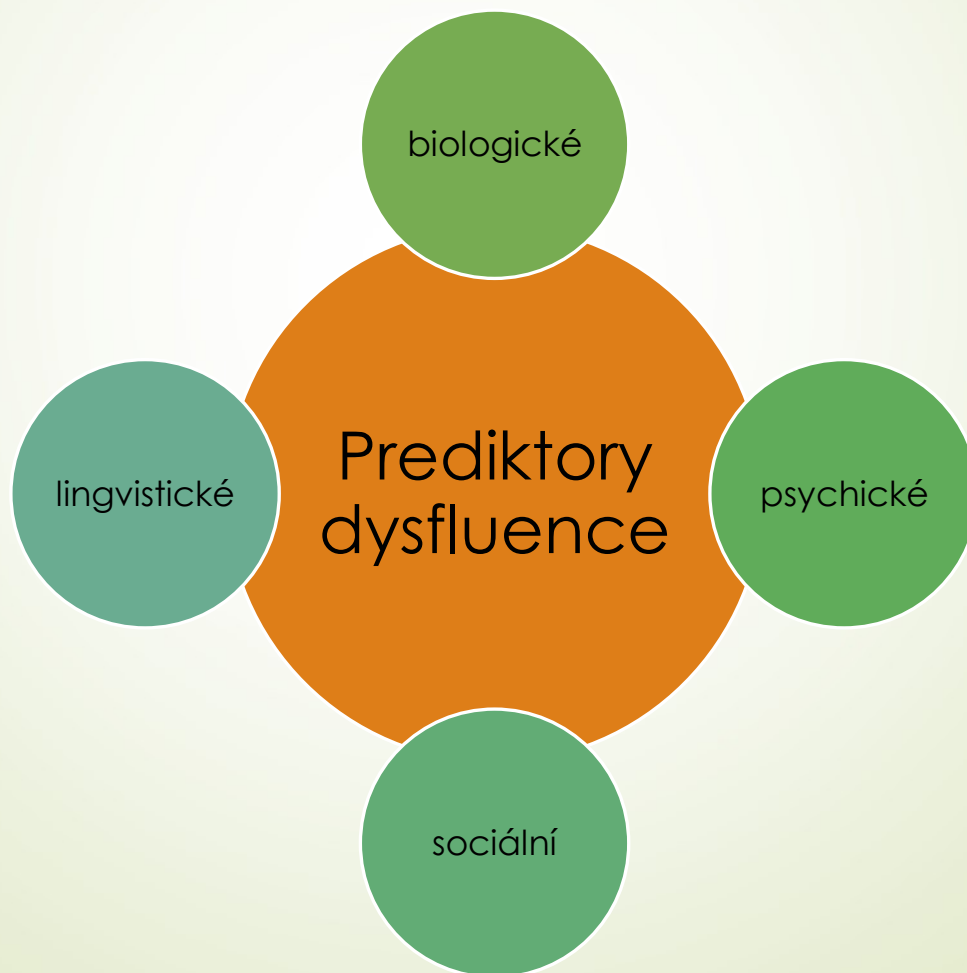

Prediktory možného vzniku dysfluencie

prediktory možného vzniku kocktavosti

- **biologické**
- pretrvávajúce problémy (3 mesiace)
- predispozície, mužské pohlavie, odchylky CNS, príznaky námahy

Prediktory možného vzniku kocktavosti

- **psychické** – náznaky tenze, úzkostnosť, netrpělivost
- **sociální** – nevhodná interakce, reakce okolí
- **lingvistické** – kvalita a kvantita dysfluence, opožděný vývoj fonologických dovedností

Incipientní koktavost terapeutické postupy

- Tenze – preventivní terapie
- Námaha – behaviorální techniky – prvky systematické desenzibilizace, prvky dětské jógy
- Neplynulost – fonograforytmika – terapie tvoření plynulosti

➤ <https://www.youtube.com/watch?v=rw04lXYpQgQ>

Incipientní koktavost psychická tenze

- Snaha předejít tenzi
- Snaha zabránit, aby u dítěte vzniklo vědomí handicapu

- Doporučení
- Eliminace tlaku, stresových situací

Incipientní koktavost nadměrná námaha

- Cíl – narušené koverbální chování – pod vědomou kontrolou
- Sledování záznamu vlastního narušeného koverbálního chování
- Vytipování zátěžových situací
- Stav relaxace – hraní rolí
- Prvky dětské jógy
- Pantomima

Incipientní koktavost dysfluence

- Fonograforytmiika
- Podpora integrace pravohemisférového
a levohemisférového systému

Fonograforitmická metoda podle Lechty

- východisko – koktavost je výsledkem asynchronnosti pravohemisférového a levohemisférového systému
- vzniká z normálních vývojových neplynulostí a zážitku časového tlaku a ztráty kontroly nad způsobem realizace vlastní promluvy

1. *fonologická analýza slov na slabiky –
rytmické vytleskávání*
2. *přičlenění grafických ekvivalentů slabik –
obloučky*
3. *přičlenění grafických ekvivalentů slov –
úsečka (slova, věty, dialog)*
4. *pragmatizace – používání fonograforitmiky
v dialogu, laserový pointer*
5. *imaginace – představa písma bez konkrétní
realizace*
6. *fixace – fluentní komunikace v konkrétních
komunikačních situacích, přítomno více
účastníků konverzace*
7. *transfer ve hře s různými rolemi*

Fixovaná koktavost

- 6.-13. rok života
 - Strach před koktatovostí – uvědomění si obtíží v řeči
 - Nadměrná námaha – bloky a tlačení
 - Dysfluence – převažující repetice a prolongace
 - Spolupráce - rodiče – učitel – logoped – balbutik
-

fixovaná koktavost PROLAM-GM

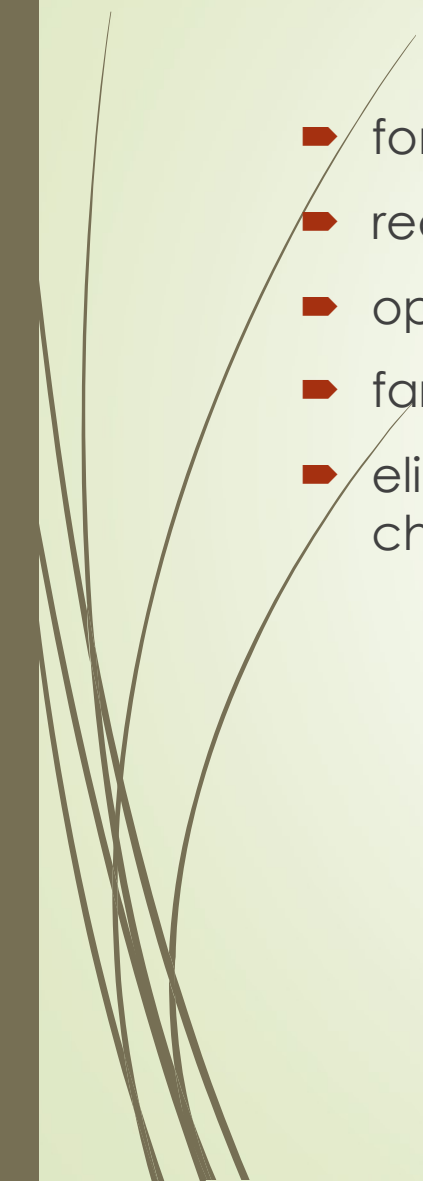
➤ Cullata a Golgberg (1995)

- 1.fyziologická adaptace
- 2.manipulace rychlosti řeči
- 3.operační podmiňování
- 4.manipulace délky a složitosti projevu
- 5.změna postoje
- 6.sebemonitorování a kontrola
- 7.generalizace a fixace

➤ ověřování v našich podmínkách – děti předškolního věku

1. fyziologické úpravy

- ▶ fonační regulace – lehký hlasový začátek
 - ▶ redukce stresu – progresivní relaxace
 - ▶ opožděná sluchová zpětná vazba – Lee-efekt
 - ▶ farmakoterapie
 - ▶ eliminace sekundárních charakteristik – narušené koverbální chování
-

2. manipulace rychlosti řeči

- používání pomalé řeči zvětšuje prostor k časování artikulačních pohybů
- koordinace respirace, fonace a artikulačních systémů
- motivace – želví mluvení, hlemýždí tempo, pomalé a lehké mluvení
- opožděná sluchová zpětná vazba – využití
- fonograforytmika – zpomalení řeči – navození fluence

3. operační podmiňování

- součást behaviorálních přístupů
 - trest?
-

4. manipulace délky a složitosti projevu

- narůstání délky projevu – zvýšení náročnosti
- koordinace dýchání, fonace, artikulace
- vzrůstá sémantická a syntaktická složitost

- začíná se plynulou výslovností izolovaných souhlásek a samohlásek
- dvojslabičná a víceslabičná slova
- logický postup k delším projevům
- věty, souvětí, příběh podle obrázku, konverzace...
- postup podle lingvistické hierarchie

5. změna postoje

- pocity a postoje
- rozvoj pozitivních postojů ke komunikaci a k sobě jako ke komunikátorovi
- přecházet k činnostem zaměřeným přímo na koktavost až tehdy, kdy dítě akceptuje rozhovory o dysfluenci
- vybudování otevřeného vztahu ke koktavosti
- reagovat méně emotivně na neplynulost – desenzibilizace
- posměch spolužáků – „Ano, koktám!“
- hraní rolí, modelové situace – skupinové aktivity
- eliminace vyhýbavého chování

6. sebemonitorování a kontrola

- zvýšení koncentrace pozornosti
- převzetí kontroly nad vlastní řečovou produkcí
- sladění „zručnosti“, které je třeba k mluvené řeči

7. generalizace a fixace (maintenance)

- přenos výsledků terapie do přirozených komunikačních situací
- **transfer aktivity**
- použití osvojených strategií
- definice hierarchie ohrožujících situací
- využití různých prostředí k transferu
- využití změny počtu posluchačů

- **fixace**
- realizace domácích aktivit
- redukce sezení – týdenní/dvoutýdenní/měsíční
- pravidelný kontakt s logopedem – týdenní/měsíční telefonické konzultace
- videozáznamy konverzace v přirozeném prostředí – hodnocení s dítětem

Chronická koktavost

-
- Psychická tenze – rozvinutá logofobie
 - Nadměrná námaha – narušené koverbální chování a jeho zamaskování
 - Dysfluence – prolongace a bloky

 - Individuální a skupinová forma
 - Svépomocná skupina
 - 10 přikázání

MIDVAS – chronická kocktavost

- motivace
 - identifikace
 - desenzibilizace
 - variace
 - aproximace
 - stabilizace
-

Chronická koktavost další přístupy k terapii

- Terapie zaměřovaná na tvarování plynulosti řeči
- Zpomalení tempa řeči
- Lehký hlasový začátek
- Hladké přechody mezi jednotlivými slovy

BREPTAVOST TUMULTUS SERMONIS

- Není izolovanou nozologickou jednotkou – syndrom
 - Kombinace narušení:
 - psychických (koncentrace pozornosti, chaotičnost myšlení)
 - lingvistických (neplynulost řeči, dysgramatismus)
 - fyziologických (respirační dysrytmie)
- různorodost obtíží

<https://www.youtube.com/watch?v=LfXgh3dQH1M&list=PLyI3P7xTuJi0LF66zixndMriojDS-bTLh>

<https://www.youtube.com/watch?v=eVtkox3KwWc&index=3&list=PLyI3P7xTuJi0LF66zixndMriojDS-bTLh>

BREPTAVOST – TUMULTUS SERMONIS

- NKS, kterou si daná osoba neuvědomuje
 - má malý rozsah pozornosti
 - narušena je:
 - **percepce**
 - **artikulace**
 - **formování výpovědi**
-

breptavost

- narušení myšlenkových procesů programujících řeč na bázi dědičných predispozic
 - breptavost je projevem centrálních poruch řeči (central language disbalance)
 - působí na všechny komunikační cesty – čtení, psaní, rytmus, hudebnost a chování
-

Komplexní diagnostika

- provádí tým odborníků
 - foniatr, psycholog, logoped, neurolog
 - důležitá vyšetření
 - EEG – elektroencefalografické
 - EMG – elektromyografické

 - EEG – organický podklad breptavosti
 - EMG – odlišení od koktavosti – spasmy
-

Diagnostika

- pátrání po příčinách
- analýza symptomů
- sledování okolností
- analýza symptomů na řeči a v postoji ke komunikaci
- analýza koverbálního chování

- vyhodnocení úrovně mentálního vývoje
- zhodnocení jazykové schopnosti
- vymezení korelace mezi mentálním a řečovým vývojem
- stanovení případné disproporce mezi inteligencí a lingvistickou schopností

Diagnostika

intelekt

- osoba s breptavostí má normální intelekt
- odlišení od MP – sémantická úroveň
- při MP – chudé myšlení
- při breptavosti – dezintegrované myšlení – intelekt v normě
- Míra jazykových a intelektových schopností

Klíčová kritéria při diagnostice

- Výskyt symptomů neplynulosti
- Normální intelekt
- Výrazná disproporce mezi intelektuálními možnostmi a jazykovou schopností
- Nespastický základ symptomů neplynulosti řeči

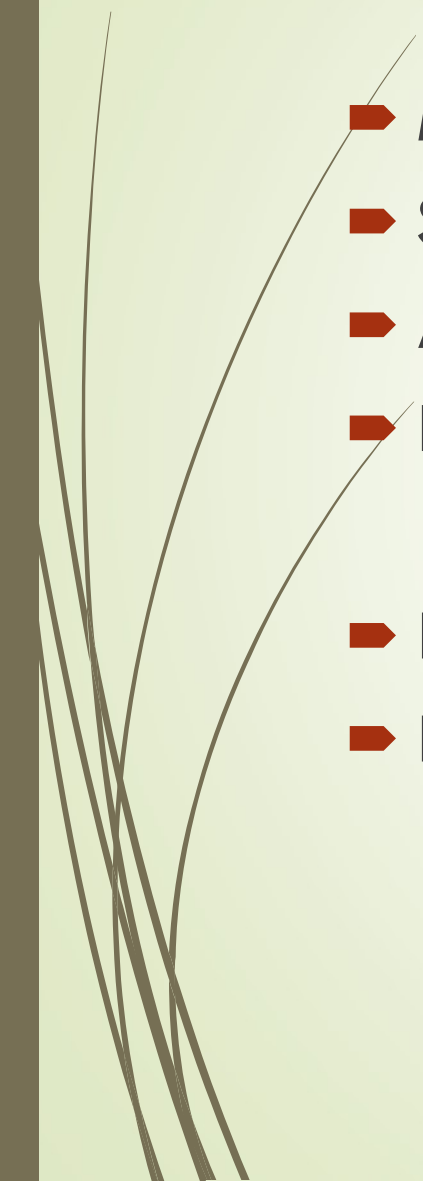
další postupy

- rozhovor, hlasité čtení
 - psaní
 - reprodukce vět
 - zpěv a recitace
 - vyšetření motoriky a muzikálních schopností
 - testová vyšetření
 - testy inteligence
 - testy jazykového vývoje
-

Diferenciální diagnostika

- **Mentální postižení**
 - **Schizofrenie**
 - **Afázie**
 - **Balbuties**

 - **Koktavost – narušení dynamiky řeči**
 - **Breptavost – narušení tempa řeči**
-

Terapie breptavosti

- breptaví si svůj nedostatek neuvědomují, stačí upozornit – dosáhneme zlepšení
- **obnovení akustické a motorické zpětné vazby**
- **Korigování vlastního projevu**
- dýchání – artikulace – tempo – uvědomění
- redukce extrémně rychlého tempa řeči – rytmizované čtení

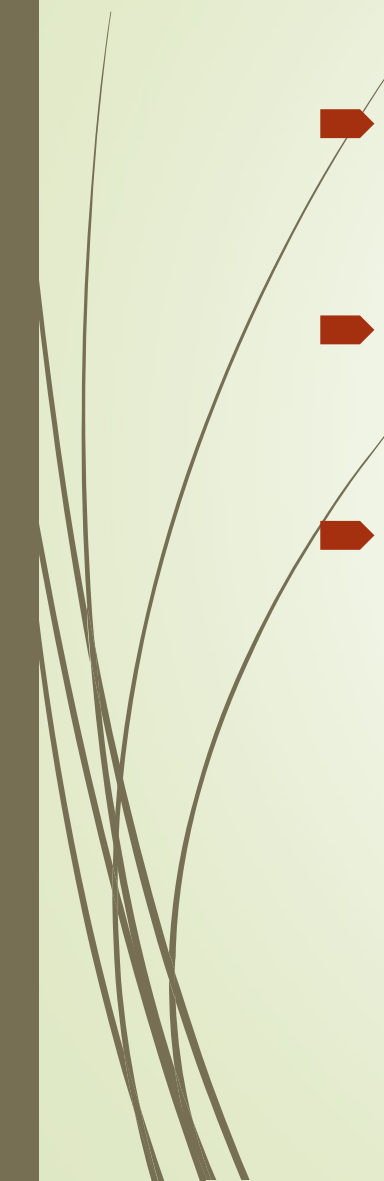
-
- nácvik správného čelistního úhlu – většinou je extrémně malý
 - nácvik čtení a psaní – nácvik elementárních grafomotorických vzorců
 - odstraňování dysprozódie – řečnická cvičení – zdůrazňování rytmu a melodie
 - cvičení koncentrace
-

Stabilizace správného tempa řeči

- ▶ porovnávání zvukových záznamů výpovědi osoby s breptavostí se správnou výpovědí
- ▶ slabikování
- ▶ společné čtení textu
- ▶ čtení textu s cloněním
- ▶ současné čtení a psaní

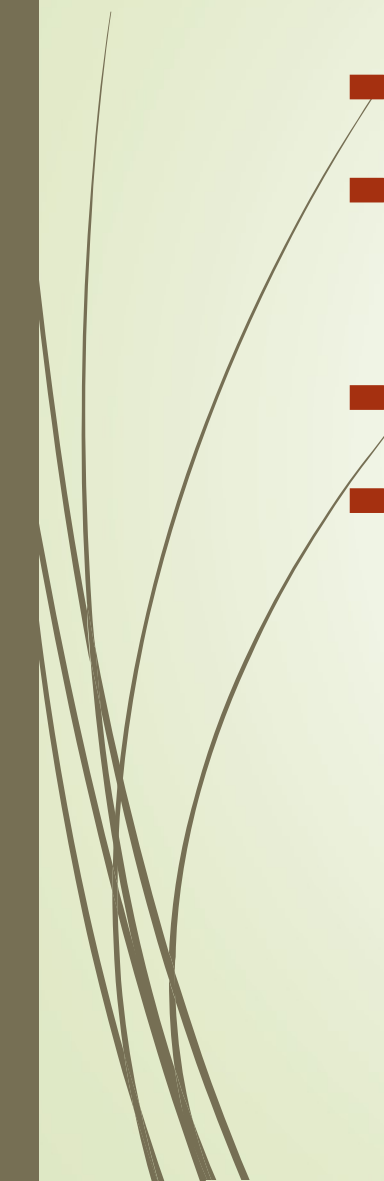
Rozvoj hudebních schopností

- rozpoznávání stále složitějších hudebních struktur
 - přehnané akcentování náležitých slabik
 - zpěv
-

odstraňování potíží se čtením

- tendence k povrchnímu čtení
 - čtení textu cloněním - okénko

 - současné psaní a čtení
 - dokonalejší percepce textu a zpomalení řeči
-

Rozvoj vyjadřovací „zručnosti“

- hlasité a zřetelné čtení textu
- recitace
- dotváření a tvorba textu
- např. popis obrázku, dotvoření nebo odpovědi na otázky dle vyslechnutého textu

- návyk - „rozmysli se, než něco povíš“